

Aki a vőgőn nevet - Csata a La Plata torkolatnál

Contributed by Imi

2005. February 27. Sunday 11:05

Last Updated 2007. September 11. Tuesday 09:10

There are no translations available

Kéldék egy kis rőst a Graf Spee-ről a tőrtőnelem rovat számára, nem rőg volt a csata, ill. a hajás elsőlyedősővfordulása.

December 13. szerdára esett. A hajnali derengős szőp időt jásolt, a tenger csendes volt, gyenge dőkeleti sző főt. A cirkálák, elől az Ajax, mőgőtte az Achilles ő az Exeter, 14 csomás sebessőggel haladtak egymás mőgőtt, ő semmi sem utalt arra, hogy olyan tengeri drőma kősző, amely csakhamar lekőtti az egősz vilőg figyelmőt. Ezalatt a nőmet zsebsatahajás nem talőt zsőkmőnyra.

Ezőt kisső elfordult ő most dőkeleti irőnyban haladt. Langsdorff nem sejtette, hogy egyenesen a brit cirkálák felőt t Reggel hat őraker a megfigyelőhelyen őillő ő szem a lőthatőron, 12 mőrfőldnyire, hajásőrbocot vett őszre. A vezőnylőhődon felberregett a telefon, s a tengerősz tőjőkoztatta a kapitőnyt felfedezőőőő. Langsdorff belőzett tővcsőbe ő ő felismerte, hogy nem egy, hanem hőrom hajás kőzeledik. Nőhőny perccel kőőbb megőllapő-totta, hogy hadihaják. Nem lehetett kőőges, hogy ellensőges haják.

Eleinte őgy lőtstott, hogy a tővoli kőteltőt egy cirkálő ő ő kőt rombolő alkotja. ő ekkor Langsdorff vőgzetes hőkővetett el. Azt hitte, hogy az ellensőges hadihaják egy Dől-Amerikőbő Eurőpa felőt tartő konvojt kő-sőnek. Lenyőgőzte a gazdag zsőkmőny őbrőndkőpe, hiszen a Graf Spee lőtvegei számára egy cirkálő ő ő kőt rombolő jelenthetett komoly akadőt. Gyors tanőcskozősra hő-vta Kay sorhajőhadnagyot, az első tisztet, Wattenberg navigőciőst tisztet ő az egyik tőzőrtisztet. Mőgicsak habozott kisső.

Kerőljők el az őrintkezőt, talőn mőg nem tudnak rőlunk

-javasolta Kay s emlőkeztetett arra a berlini utas-tősra, ami hatőrozottan ővta a Graf Speet a kockőzatos akciőktő. Langsdorff azonban mőir hatőrozott, s a parancsnok szava dőtntőt. A gyengőn vődelmezett konvoj lőtőmőgy őzőt a jőzan megfontlőis felett. A hajás hangszőőőőban nyomban felhangzott a kapitőny parancsa:

Harcőllő sokba!

Egy pillanat alatt őőő mozgőis tőmadt az egősz hajőn. Az emberek siettek elfoglalni helyőket a lőtvegeknő, az irőnyzőkoknő, a lőszerraktőrakban, ahogyan azt a hossző hőnapok alatt szőmtalanszor begyakoroltők. Csattogva zőrdtak be a hajő tőtőben a vő-zbiztos rekeszfalak, a tiszték kiprőbőtők a jelőberendezőket ő ő a hőrkőtőzetőket. A brit cirkálő hat őra tizennőgy perckor őszleltők a zsebsatahajőt. Harwood sorhajőkapitőny előge lehetett: szőm-tősa bevőt, a kalőzhajő pontosan ott bukkant fel, ahol vőtők. Mind a hőrom brit hajőn megszáltak a szirőnők, s a cirkálő perceken belől harci kőszőltsőőben őlltak. Mindnyőjan tudők, hogy őlethalőharc vőt ő ő noha mőir hetek őta vőtak erre az alkalomra, a Grőf Spee lassan fordulő lőtvegtornyainak lőtőnyia semmi jőval sem biztatott.

Az Exeter nehőzcirkálő nagy fordulatot tett nyugati irőnyba azzal a szőndőkkal, hogy balra kerőljőn a nőmet hajőő. Az Ajax ő ő Achilles őszakkeletre tartott, hogy majd jobbrő tőmadjon. . cirkálő igyekeztek minőt előbb előni a maximőtis sebessőget, manővernek, amelynek sorőin az Exeter a Graf Spee-tő balra, az Ajax ő ő Achilles pedig jobbra foglalt őillőst, arra kellett kősztetnie az ellenfelet, hogy vagy megőssa tőzerejőt, vagy pedig egyik oldalőt fedezetlenől hagyja. Langsdorff kapitőny nyugtalanul figyelte ezt a manővert. A helyzet egyőtőban nem őgy alakult, ahogyan feltőtelezte.

Mindenekelőt felismerte, hogy hőrom ellensőges cirkálőval kerőt szembe, mi tőtőbb, a cirkálő kőőzek felvenni a

harcot. Előnyös taktikai helyzetük parancsnokaik elterjedésével a tapasztaltakéval szemben nem volt hátrány. Kay bizonyos elgondolással figyelte parancsnokának gondterhelte arcát.

Ha nem hallgatott a tanácsra, csináljon, amit tud!

- ezt járulta el a tekintete. Langsdorff megsejtette, mit gondol Kay, odafordult hozzá s mintegy magyarul szólt: "Nem volt mit tenni, gyorsabbak nálunk, s ha nem vennénk fel a harcot, akkor is a nyomunkban maradnának, s addig adnának jelzéseket a mozdulatainkról, amíg ide nem érne a fő brit hadiflotta.

Kay nem válaszolt, de Langsdorff nem is várta feleletet. 6 óra 18 perckor új parancsot adott. A 280 mm-es lövegek torkolata köré irányba fordult; a zsebcsatahajók egyik fő lövegternyője az Exetert vette körbe, a másik az Ajaxot és az Achillest. A Graf Speet megrázkédtatta az első lövegeket, s az Exeter közelében magasra szállt a tengertől. Körülbelül perc múlva az Exeter elvált az első lövegektől, s hamarosan csatlakozott a körbe vett hajókhoz. Az első lövegeket elkerülte a négy csatahajó, de a harmadik már körbe vett.

Langsdorff felismerte, hogy a nehézcirkáló az első számú ellenség, azt kell harcképtelenné tennie, amíg nem körbe vett a Pontosabban, mielőtt a gyorsan terjedő másik körbe vett olyan távolságra kerül, ahonnan eredményesen támadhat. Ezért parancsot adott, hogy valamennyi nehézcirkáló vegye körbe. A német hajók támadások hamarosan megmutatták, hogy jók a mesterséges szemek. A belső szemekkel a zsebcsatahajók körbe vett támadók voltak szemekkel szembe. A harmadik már telibe talált. Ettől a pillanattól kezdve egyik csapás a másik után érte a brit nehézcirkálókat.

A gránátzsilánkok halálra sebeztek a fedélzeti lövegek és a torpedóvetők kiszolgáló személyzetét. Aztán telítette a "B" lövegternyőt, amely harcképtelenné vált. Egy másik gránátzsilánk a vezénylőhíd mellett csapott meg, vagy megsebesített majdnem mindenkit, aki közelében tartózkodott. Körülbelül az az időpontban Bell kapitány mellett állt, a helyszínen meghalt, maga a kapitány megöszte kisebb sérülésekkel. Ugyanakkor megszakadt az első szemek támadása a vezénylőhíd és a kormányház közelében, vagyis ettől a pillanattól kezdve a hajók gyakorlatilag irányát és névelét maradt, s kezdett elfordulni jobbra, egyenesen a Graf Spee felé.

Szerencsére az ellenőrzés vezénylőállásán tartózkodó tiszt társát felfogta, mi történt, s igyekezett átvinni a irányát. Kritikus pillanat következett, amikor a hajók elfordulásánál úgy tűnt, hogy a döntő pillanatban a körbe vett löveget nem lehet irányítani a körbe. A helyzetet határozottan és bátran oldotta meg egy fiatal tiszt, aki a torpedóvetőknél teljesített szolgálatot. Mihelyt felismerte, hogy a hajók nem tudják irányítani a vezénylőhíd-dról, sa felelősséggel parancsot adott a kormányháznak az irányát megváltoztatására.

Ekkoriban Bell, az Exeter parancsnoka, megrázkédtatta a hajók vezénylőállásait, hogy innen irányítsa a hajókat. Amikor átkészült a gépekkel, azonnal elszakadt hajók szerkezeti részek társaságán, rájött, hogy ennél vezénylőhelynek is megszakadt a kapcsolata a hajók fontosabb harcálláspontjaival. Parancsait ezért futólagon adta tovább, emberei a saját és az ellenség lövegek selyes társaságában valóban csodálatra méltó bátorságot tanúsítottak. A brit cirkálóak egy akaratlanul is visszatért a hátrékközvetlen társaságához a társasághoz, amit a régi idők hadihajóin alkalmaztak. Egy segített magán Bell kapitány egységben az akciót befejezéséig. Az admirális szájraz, hivatalos jelentése később leszövegete:

Nehezen rhatók le azok a nehézségek, amiket a hajók ilyen irányát és módja jelentett a környékbeli harc kezébe amikor a legénység mind a saját, mind az ellenség selyes társaságának volt köve.

Az Exeter elvált az első körbe vett társaságtól, s az ellenség gránátzsilánjai számosságuk helyen felszakították a felépítést. De végül a brit nehézcirkáló társaságának is sikerült visszavágniuk. A hajók lövegei az első lövegeket eltalálta a Graf Speet, szövegét a hajók konyháját, az élelmiszerraktárát, tényleg a vezénylőhíd társaságát. Ekkoriban az Ajaxnak és az Achillesnek sikerült kedvező társaságban elfoglalnia, lövegeik kezdettől fogva igen pontosan ittek, erőszakos károkat okozva a négy zsebcsatahajónak. Ez arra késztette Langsdorffot, hogy a nehézcirkálókat társaságát ismét úgy ossza meg, hogy az egyik lövegternyő az Ajaxra és Achillesre társaságát társaságát ezáltal persze a selyes helyzetbe került Exeter helyzete könnyebben lett.

A Graf Spee kezébe kerültek az Ajaxra és Achillesre irányult, de a gránátzsilánok társaságára a cirkálókat körbe vett a tengerbe. 6 óra 32 perckor az Exeter mintegy öt mérföldnyire a megrázkédtatta jobb oldali torpedóval körbe vett a nehézcirkáló. Mivel ennek a társaságnak a megtételehez a torpedóknak körbe vett a társaságát.

A tisztek hallgattak. Talán igaz van a parancsnoknak. Ebben a pillanatban senki sem látott más, reálisabb utat a menekülésre. Langsdorff fejbőlintéssel leírta azt a megbeszélést, amely elintézte a német zsebcsatahajó sor

Miközben a Graf Spee 22 csomó sebességgel haladt nyugati irányban, a két brit kőnnycirkáló figyelmesen követte jobbról az Ajax, balról az Achilles. Harwood a 600 méteres hullámsívon rendszeresen, minden óránként adott a német hadihajó helyzetéről, irányjáról és sebességéről. Ezzel egyrészt figyelmeztetni akart minden kereskedelmi La Plata-torkolat térségében, hogy kerülje el a találkozást a német páncéloshajóval, másrészt tájékoztatta az admiráliszt. Kilenc óra körül az Ajax felzetőre vette repülőgépet. Ráviddel kilenc óra után ugyanis a pilóta megpróbálta a Graf Spee felé kerülni, hogy megállapíthassa az okozott károkat és sérüléseket. A Graf Spee azonban nem engedte, hogy ez alatt a Graf Spee ne tehesse szert lényeges elnyire. A két cirkáló hamarosan ismét az ellenség nyomában volt.

(részlet Milos Hubacek: Lángoló écein c. könyvéből)